

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ за кредитно-модульною системою організації навчального процесу

● Збірник навчальних програм

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «МИСТЕЦТВА»

ОСНОВИ СЦЕНІЧНОГО ТА ЕКРАННОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

Розробник: **Бондаренко Г. Л.**, кандидат педагогічних наук, доцент

ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Навчальний курс «Основи сценічного та екранного мистецтва з методикою навчання» містить 1 кредит, 1 змістовий модуль, загальний обсяг – 54 год, із них 24 год – аудиторні заняття (лекції – 8 год, семінарські заняття – 10 год, практичні заняття – 6 год, індивідуальна робота – 4 год, модульний контроль – 2 год), 24 год відведено на самостійну роботу. Вид контролю – ПМК.

Мета курсу – розширення знань студентів із теорії мистецтва мовленого слова та вдосконалення виконавської майстерності майбутніх учителів, допомога майбутньому вчителю початкової школи зробити перші кроки на театральній сцені.

Завдання курсу:

- розробка нових методичних підходів з використання театральних педагогічних засобів у навчально-педагогічному процесі;
- розвиток елементарних умінь виконавської майстерності в практичній творчій діяльності;
- ознайомлення з основами сценічного мистецтва;
- формування цілісного театального мислення і розвиток уміння сприймати і аналізувати спектакль;
- ознайомлення з основами екранного мистецтва.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **за-своєнні знань** із таких питань: види і жанри драматургії і екранного мистецтва, особливості художніх, мультиплікаційних, дидактичних фільмів, форми і методи роботи з кіноматеріалами, засоби логічної та емоційно-образної виразності, тренінги з техніки мовлення, особливості читання вголос оповідання, казки, байки, поезії, драматичних творів.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Всього	Аудиторних	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I Основи сценічного та екранного мистецтва									
1	Артистизм і сценічність вчителя як важливий компонент його педагогічної компетентності і культури	4	4	2			2		
2	Основи сценічного мовлення	2	2	2					
3	Засоби логіко-емоційної виразності в мовленні актора і вчителя	4	4	2			2		
4	Жестикуляція, міміка, поза, рухи тіла як виразальні засоби створення сценічного образу	2	2	2					
5	Налаштування голосу, дихання і дикції (тренінг)	6	2			2		4	
6	Розвиток постави, рухів, міміки і жестів (тренінг)	4	2			2		2	
7	Особливості виразного читання оповідання і казки (тренінг)	4	2		2			2	
8	Особливості виразного читання байки (тренінг)	4	2		2			2	
9	Особливості виразного читання віршів (тренінг)	4	2		2			2	
10	Особливості виразного читання прози (тренінг)	4	2		2			2	

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Всього	Аудиторних	Лекцій	Семинарських занять	Практичних занять	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
11	Театральне мистецтво в Україні: історія та сучасний стан	2	2					2	
12	Кіномистецтво в Україні: етапи розвитку	2	2					2	
13	Телебачення в Україні: історія та сучасний стан	4	2		2			2	
14	Захист творчого акторського завдання (тренінг)	8	4			2		4	2
Разом за навчальним планом		54	30	8	10	6	4	24	2

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ

Змістовий модуль I

Основи сценічного та екранного мистецтва

Лекція 1. Артистизм і сценічність вчителя як важливий компонент його педагогічної компетентності і культури — 2 год.

Мета, завдання і зміст дисципліни «Основи сценічного та екранного мистецтва». Театральне мистецтво у вимірах педагогіки. Сценічна культура в педагогічному просторі. Сценічне мистецтво як вид художньої творчості. Акторське мистецтво як мистецтво створення сценічних образів (ролей) у театральних та інших видовищних виставах; вид виконавської творчості. Виразне читання як засіб оволодіння основами мистецтва живого слова в системі підготовки учителя початкової школи. Критерії виразного читання. Якість вчителя-декламатора. Закони словесної дії.

Основні поняття теми: сценічне мистецтво, акторське мистецтво, театральна педагогіка, виразне читання, словесна дія.

Лекція 2. Основи сценічного мовлення — 2 год.

Дихання як основа звукоутворення. Некероване і кероване дихання. Чотири типи дихання: ключичне, грудне, діафрагматичне, комбіноване. Умови правильного дихання. Вправи на налаштування дихання. Голос як сукупність різних щодо висоти, сили і тембру звуків. Апарат голосотворення. Основні властивості голосу. Вправи на розвиток голосу. Вимова (дикція) як засіб якісного розрізнення звуків мовлення. Артикулятори. Недоліки артикуляції. Фактори, що впливають на дикцію. Вправи на розвиток дикції.

Основні поняття теми: дихання, некероване дихання, кероване дихання, ключичне дихання, грудне дихання, діафрагматичне дихання, комбіноване дихання, голос, дикція, артикулятори.

Лекція 3. Засоби логіко-емоційної виразності в мовленні актора і вчителя — 2 год.

Зміст поняття «засоби логіко-емоційної виразності». Компоненти логіко-емоційної виразності. Паузи, їх різновиди (логічні, граматичні, логіко-граматичні, ритмічні, психологічні) і тривалість. Логічні наголоси (тактові і головні). Мелодика та її основні ходи (зміни). Темп і його варіювання (видозміни). Партитура тексту як програма дій актора і вчителя.

Основні поняття теми: засоби логіко-емоційної виразності, паузи, логічні наголоси, мелодика мовлення, темп, інтонація, партитура тексту.

Лекція 4. Постава, міміка, жестикуляція, рухи тіла як виразні засоби створення сценічного образу — 2 год.

Постава вчителя і актора. Міміка: види, основні вимоги. Жести: види (вказівні, зображальні, емоційні, символічні, ритмічні) та рівні (нижній, середній, високий). Чотири види жестів руками. Жести впливу на підсвідомість. Зональний простір. Засоби створення енергетики в аудиторії. Енергетичні параметри. Низький, середній, високий рівні енергетики.

Основні поняття теми: постава, міміка, жести, зональний простір, енергетика мовлення.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

Основи сценічного та екранного мистецтва

Практичне заняття 1. Налаштування голосу, дихання і дикції — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Перевірка рівня засвоєння студентами основних теоретичних положень з теми заняття.

1. Дихання як основа звукоутворення. Некероване і кероване дихання.

2. Чотири типи дихання: ключичне, грудне, діафрагматичне, комбіноване.

3. Умови правильного дихання.

4. Голос як сукупність різних щодо висоти, сили і тембру звуків.

Апарат голосотворення.

5. Основні властивості голосу.

6. Вимова (дикція) як засіб якісного розрізнення звуків мовлення. Артикулятори.

7. Недоліки артикуляції. Фактори, що впливають на дикцію.

II. Практична частина.

1. Вправи на налаштування дихання.

2. Вправи на розвиток голосу.

3. Вправи на розвиток дикції.

III. Підведення підсумків заняття. Аналіз досягнень та недоліків.

Практичне заняття 2. Розвиток постави, рухів, міміки і жестів — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Перевірка рівня засвоєння студентами основних теоретичних положень з теми заняття.

1. Постава вчителя і актора.

2. Міміка: види, основні вимоги.

3. Жести: види (вказівні, зображальні, емоційні, символічні, ритмічні) та рівні (нижній, середній, високий).

4. Чотири види жестів руками.

5. Жести впливу на підсвідомість.

6. Зональний простір.

7. Засоби створення енергетики в аудиторії. Енергетичні параметри. Низький, середній, високий рівні енергетики.

II. Практична частина.

1. Вправи на поставу.

2. Вправи на плавність жестикуляції.

3. Вправи на міміку.

4. Театральні етюди на гармонію рухів, жестів і міміки.

III. Підведення підсумків заняття. Аналіз досягнень та недоліків.

Семінарське заняття 1. Особливості виразного переказування казки — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Перевірка рівня засвоєння студентами основних теоретичних положень з теми заняття.

1. Особливості казки як жанру.

2. Методичні вимоги до виразного переказування казки.

3. Методи і прийоми роботи над виразним читанням казки в початковій школі.

II. Практична частина.

1. Сприйняття тексту укр. нар. казки «Кирило Кожум'яка».

2. Аналіз тексту казки та визначення виконавських завдань.

3. Підготовка до читання й аналізу тексту казки «Кирило Кожум'яка» (розписати партитуру і навчитися переказувати щодо завдань наскрізної словесної дії і специфіки жанру).

4. Тренування у декламації.

III. Підведення підсумків заняття. Аналіз досягнень та недоліків.

Семінарське заняття 2. Особливості виразного читання байки — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Перевірка рівня засвоєння студентами основних теоретичних положень з теми заняття.

1. Першоджерела байки: а) антична байка; б) зв'язок байки з фольклорними творами.

2. Змістовий аналіз поняття «байка»; композиційні частини байки.

3. Методичні вимоги до виразного читання (виконання) байки.

4. Методи і прийоми роботи над виразним читанням байки в початковій школі.

II. Практична частина.

1. Сприйняття тексту байки Л. Глібова «Щука».

2. Аналіз тексту байки та визначення виконавських завдань.

3. Підготовка до читання й аналізу тексту байки Л. Глібова «Щука» (розписати партитуру і навчитися читати твори щодо завдань наскрізної словесної дії і специфіки жанру).

4. Тренування у декламації.

III. Підведення підсумків заняття. Аналіз досягнень та недоліків.

Семінарське заняття 3. Особливості виразного читання віршів — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Перевірка рівня засвоєння студентами основних теоретичних положень з теми заняття.

1. Принцип ритмічної організації вірша.

2. Вірш і ритм.

3. Звукова організація вірша.

4. Рима. Строфа.

5. Художнє значення технічних норм виголошування віршів.

6. Методичні вимоги до виразного читання громадянської, філософської, інтимної та пейзажної лірики.

7. Методи і прийоми роботи над виразним читанням віршів у початковій школі.

II. Практична частина.

Сприйняття тексту вірша Т. Шевченка «І виріс я на чужині» або П. Тичини «Арфами, арфами...». Аналіз тексту вірша та визначення виконавських завдань.

Підготовка до читання й аналізу тексту вірша Т. Шевченка «І виріс я на чужині» або П. Тичини «Арфами, арфами...» (розпишіть партитуру і навчіться читати їх щодо завдань наскрізної словесної дії і специфіки жанру).

Тренування у декламації.

III. Підведення підсумків заняття. Аналіз досягнень та недоліків

Семінарське заняття 4. Особливості виразного читання прози — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Перевірка рівня засвоєння студентами основних теоретичних положень з теми заняття.

1. З'ясування характеристик, взаємостосунків, мотивів поведінки та намірів персонажів.

2. Особливості читання опису.

3. Особливості читання монологу і діалогу.

4. Розповідна інтонація та її наближення до живої мови.

5. Загальні методичні рекомендації щодо читання прозових творів.

6. Методи і прийоми роботи над виразним читанням прози в початковій школі.

II. Практична частина.

1. Сприйняття уривка повісті І. Нечуя-Левицького «Микола Джеря».

2. Аналіз уривка повісті «Микола Джеря» та визначення виконавських завдань.

3. Підготовка до читання й аналізу уривка повісті «Микола Джеря» (розпишіть партитуру і навчіться читати її щодо завдань наскрізної словесної дії і специфіки жанру).

4. Тренування у декламації.

III. Підведення підсумків заняття. Аналіз досягнень та недоліків.

Семінарське заняття 5. Телебачення в Україні: історія та сучасний стан (семінар-конференція) — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Телебачення як окремий вид мистецтва.

2. Історія становлення українського телебачення.

3. Сучасний стан українського телебачення.

4. Застосування телебачення.

5. Жапри телевізійного мовлення.

6. Створення телевізійних передач.

Підготовка виступів (до 5 хв) з обов'язковим наочним супроводом у PowerPoint.

Практичне заняття 3. Захист творчого акторського завдання — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

На захисті творчого акторського завдання студент має виконати такі завдання:

1. Прочитати виразно напам'ять (на вибір викладача) по одному із самостійно підготовлених літературних творів кожного жанру (вірш, уривки з прозових творів, байка, казка). Надати стисло характеристику виконуваних творів розкривши питання засобів художньої виразності та місця твору у творчому набутку автора.

2. Виконати сценічний етюд на запропоновану тему. Етюд на задану тему у запропонованих обставинах готується студентом протягом 2—3 хвилин, без використання мови, костюму та музичного супроводу.

У ході виконання творчих завдань студент повинен продемонструвати такі вміння і навички:

1. Музично-ритмічні та пластичні дані, індивідуальні та голосові особливості, дикцію, орфоepію, навички з техніки мовлення, спостережливість та сценічну увагу;

2. Розуміння художньо-образного змісту виконуваних творів, художнє мислення та інтуїцію;

3. Здатність до сприйняття та емоційного співпереживання, здібності сценічного перевтілення;

4. Здатність до творчого неординарного бачення оточуючої дійсності, продемонструвати уяву і фантазію.

ЗАВДАННЯ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I

Основи сценічного та екранного мистецтва

Тема 1. Налаштування голосу, дихання і дикції — 5 балів.

Записати у свій зошит і виконати вправи на розвиток техніки мовлення з посібника Олійника Г. А. Виразне читання: Основи теорії / Г. А. Олійника — К., 1995. — С. 14—43

Тема 2. Розвиток постави, рухів, міміки і жестів — 5 балів.

Записати у свій зошит і виконати вправи на розвиток постави, рухів, міміки і жестів.

Опрацювати посібник: Ворожейкіна О. М. Театр для малюків (початкова школа) / О. М. Ворожейкіна. — Х. : Вид. група «Основа», 2010. — 207 с. Підготуватися до співбесіди.

Тема 3. Виразне переказування казки — 5 балів.

Підготуватися до виразного переказування напам'ять казки за власним вибором. Скласти партитуру та навчитися читати щодо творчих завдань наскрізної словесної дії.

Тема 4. Виразне читання байки — 5 балів.

Підготуватися до виразно читання напам'ять байки за власним вибором. Скласти партитуру та навчитися читати щодо творчих завдань наскрізної словесної дії.

Тема 5. Виразне читання вірша — 5 балів.

Підготуватися до виразно читання напам'ять вірша за власним вибором. Скласти партитуру та навчитися читати щодо творчих завдань наскрізної словесної дії.

Тема 6. Виразне читання прози — 5 балів.

Підготуватися до виразно читання напам'ять прозового твору за власним вибором. Скласти партитуру та навчитися читати щодо творчих завдань наскрізної словесної дії.

Тема 7. Театральне мистецтво в Україні: історія та сучасний стан — 5 балів.

Опрацювати посібник: Зайцева В. П. Режисура естради та масових видовищ. — К.: Да Кор., 2003. — 132 с.

Підготувати розповідь про театр для учнів початкової школи з обов'язковим наочним супроводом у PowerPoint.

Тема 8. Кіномистецтво в Україні: етапи розвитку — 5 балів.

Підготувати розповідь про кіно для учнів початкової школи з обов'язковим наочним супроводом у PowerPoint.

Тема 9. Телебачення в Україні: історія і сучасний стан — 5 балів.

Підготувати розповідь про телебачення для учнів початкової школи з обов'язковим наочним супроводом у PowerPoint.

Тема 10. Захист творчого акторського завдання — 5 балів.

Ознайомитися із основними теоретичними положеннями щодо творчого ставлення та формулювання надзавдання.

Ознайомитися з основними теоретичними положеннями щодо образного бачення.

Ознайомитися із такими поняттями як «музика фоном» та «звуконаслідування».

Виконати вправи на творче ставлення, формулювання надзавдання, образне бачення.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
<i>Змістовий модуль I</i> Види сценічного та екранного мистецтва		
<i>Тема 1. Налаштування голосу, дихання і дикції — 4 год</i>	Індивідуальне заняття, практичне заняття	5
<i>Тема 2. Розвиток постави, рухів, міміки і жестів — 2 год</i>	Індивідуальне заняття, практичне заняття	5
<i>Тема 3. Особливості виразного читання казки — 2 год</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття	5
<i>Тема 4. Особливості виразного читання байки — 2 год</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття	5
<i>Тема 5. Особливості виразного читання віршів — 2 год</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття	5
<i>Тема 6. Особливості виразного читання прози — 2 год</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття	5
<i>Тема 7. Театральне мистецтво в Україні: історія та сучасний стан — 2 год</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття	5
<i>Тема 8. Кіномистецтво в Україні: етапи розвитку — 2 год</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття	5
<i>Тема 9. Телебачення в Україні: історія та сучасний стан — 2 год</i>	Індивідуальне заняття, семінарське заняття	5
<i>Тема 10. Підготовка творчого акторського завдання — 4 год</i>	Індивідуальне заняття, практичне заняття	5
Разом: 24 год	Разом: 50 балів	

Орієнтовна структура ІНДЗ — науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Театральне та екранне мистецтво в Україні: історія становлення.
2. Театральне та екранне мистецтво в Україні: сучасний стан.
3. Драматичний театр — один з основних видів театру.
4. Музичний театр.
5. Театр балету — вища сходинка хореографічного мистецтва.
6. Оперний театр — явище громадського життя.
7. Театр оперети — вид музичного театру.
8. Театр пантоміми — основна форма театру.
9. Ляльковий театр — особливий вид театрального мистецтва.
10. Слов'янський народний ляльковий театр вертеп.
11. Етапи розвитку кіномистецтва.
12. Тенденції розвитку українського кінематографа.
13. Основні види та жанри кіно.
14. Художнє (ігрове) кіно.
15. Мультиплікаційне кіно.
16. Документальне кіно.
17. Науково-популярне кіно.
18. Телебачення як окремий вид мистецтва.
19. Функції кіно та телебачення.
20. Розвиток акторських здібностей молодших школярів у процесі навчання.
21. Драматизація як засіб активізації пізнавальної діяльності молодших школярів.
22. Розвиток ораторських здібностей у молодших школярів на уроках рідної мови.
23. Специфіка сценічного мовлення в театрі, кіно, на радіо та телебаченні.
24. Специфіка вирішення художніх завдань у сценічному мовленні.
25. Формування вмінь оволодіння словом у різних жанрах.
26. Діалог та монолог як основна форма сценічного мовлення у театрі.
27. Особливості роботи над виразним читанням казки в початковій школі.
28. Особливості роботи над виразним читанням віршів у початковій школі.

29. Особливості роботи над виразним читання прозових творів у початковій школі.
30. Роль театралізованої діяльності в естетичному розвитку молодших школярів.
31. Специфіка та синтетичність театрального мистецтва.
32. Підтекст сценічного та екранного твору.
33. Театралізована діяльність як новітній засіб навчання молодших школярів.
34. Використання елементів драматургії на уроках читання.
35. Особливості сучасного сценічного і екранного мовлення.
36. Види театралізованої діяльності та її характеристика.
37. Принципи навчання виразного читання у початковій школі.
38. Взаємозв'язок засобів логічної виразності читання зі змістом мовлення.

ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Розкрийте зміст поняття «сценічне мистецтво».
2. Що ви розумієте під поняттям «акторське мистецтво»?
3. Схарактеризуйте поняття «екранне мистецтво».
4. Що розуміють під поняттям «виразне читання»?
5. Назвіть формулу театру.
6. Що ви знаєте про жанрове спрямування театру?
7. Що являє собою акторська техніка словесної взаємодії за Станіславським?
8. Дайте визначення поняття «драматичний театр».
9. Дайте визначення поняття «музичний театр».
10. Що являє собою театр балету?
11. Що являє собою оперний театр?
12. Назвіть різновиди оперного мистецтва.
13. Дайте визначення терміну «театр оперети».
14. Чому пантоміму вважають основною формою театру?
15. Які ви знаєте види пантоміми?
16. Дайте визначення терміну «ляльковий театр».
17. Що являє собою ритуально-обрядовий ляльковий театр?
18. Що являє собою народний сатиричний театр?
19. Що означає слово «вертеп»?

20. Назвіть етапи розвитку кіномистецтва.
21. Коли і за яких обставин виникає погляд на кіно як на вид мистецтва?
22. Назвіть основні види кіно.
23. Назвіть форми ігрового кіно.
24. Що являє собою ігрове кіно?
25. Що являє собою графічна мультиплікація?
26. Що являє собою об'ємна мультиплікація?
27. Що являє собою документальне кіно?
28. Що являє собою інформаційна хроніка?
29. Схарактеризуйте три типи творів науково-популярного кіно.
30. Які жанри використовують у кіно?
31. Коли телебачення набуває рис окремого виду мистецтва?
32. Схарактеризуйте функції кіно та телебачення.
33. Назвіть критерії виразного читання.
34. Розкрийте значення правильного типу дихання для читця.
35. Назвіть і поясніть типи дихання.
36. Розкрийте значення голосу для актора і вчителя.
37. Яке значення має дикція у професійній підготовці актора і вчителя?
38. Що треба розуміти під поняттям «засоби логіко-емоційної виразності»?
39. Назвіть компоненти логіко-емоційної виразності.
40. Дайте визначення інтонації і поясніть її значення для вираження думки.
41. Розкрийте важливість мовного такту для процесу читання і поясніть зумовленість поділу.
42. Дайте визначення паузи, назвіть її різновиди.
43. Обґрунтуйте важливість і значення логічної паузи.
44. Обґрунтуйте важливість і значення граматичної паузи. Назвіть основні випадки, де за правилами пунктуації кома потрібна, а пауза не робиться.
45. Обґрунтуйте важливість і значення логіко-граматичної паузи.
46. Обґрунтуйте важливість і значення ритмічної паузи. Назвіть види ритмічних пауз.
47. Обґрунтуйте важливість і значення психологічної паузи. Назвіть види психологічних пауз.

48. Обґрунтуйте важливість і значення логічних наголосів для вираження змісту фрази. Схарактеризуйте виміри логічного наголосу.
49. Назвіть правила виділення логічного (фразового) наголосу.
50. Обґрунтуйте значення темпу для процесу читання і мовлення.
51. Поясніть: творення темпу і його зміни, залежність загального темпу і його змін у творі, що читається швидше в межах фраз, а що повільніше.
52. Обґрунтуйте значення мелодики для вираження змісту фрази і передачі змісту тексту в цілому.
53. Чи обумовлена мелодика фрази розділовими знаками?
54. Дайте визначення поняттю «емоційно-образна виразність».
55. Розкрийте важливість творчого ставлення читця.
56. Розкрийте значення словесної дії і скажіть, у чому полягає її сутність.
57. Що треба розуміти під поняттям «спілкування зі слухачами» і яка різниця між спілкуванням у сценічній практиці і щодо виразного читання?
58. Що ви розумієте під поняттям «підтекст», поясніть його зміст і значення, назвіть його види.
59. Розкрийте значення постановки виконавського завдання.
60. Схарактеризуйте методи і прийоми навчання виразно читати.
61. Схарактеризуйте етапи підготовки твору для читання та аналізу його учнями.
62. Що таке партитура тексту, які партитурні позначки ви знаєте?
63. Розкрийте ті специфічні особливості казки, які відрізняють її від оповідання і які враховуються в процесі виразного читання, які вимоги до виразного читання казки?
64. Що треба враховувати читцю при підготовці байки для виразного читання на відміну від усіх інших жанрів, розкрийте основні методичні вимоги до виразного читання байки.
65. Що треба враховувати читцю при підготовці і виразному читанні громадянської, філософської, інтимної і пейзажної лірики, що є спільного і відмінного у виразному читанні віршів порівняно з іншими жанрами?
66. Чим зумовлюється специфіка виразного читання прозових творів?
67. Чим зумовлюється специфіка виразного читання народних дум?

68. Чим зумовлюється специфіка виразного читання прислів'їв?
 69. Чим зумовлюється специфіка виразного читання загадок?
 70. Чим зумовлюється специфіка виразного читання гумористичних і сатиричних творів?
 71. Яке значення мають позамовні засоби виразності для відтворення змісту тексту?
 72. Якою повинна бути поза актора і вчителя-читця під час читання?
 73. Розкрийте значення і класифікацію жестів у звичайному спілкуванні та сценічній практиці.
 74. Розкрийте значення міміки для процесу читання і як вона зумовлюється.
 75. Схарактеризуйте засоби створення енергетики в аудиторії.

**РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ
 ЗА ВИДАМИ ПОТОЧНОГО (МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ**

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1	Відвідування лекцій	4
2	Відвідування семінарських занять	7
3	Виконання завдань для самостійної роботи	35
4	Робота на семінарському занятті	10
5	ІНДЗ	30
6	Виконання модульної контрольної роботи	25
Разом		111
Підсумковий рейтинговий бал		100
Коефіцієнт – 1,11		

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основи

1. Амонашвили Ш. А. Педагогическая симфония: В 3 ч. / Ш. А. Амонашвили. — Екатеринбург, 1993. — 320 с.
2. Артоболевський В. Г. Художественное чтение / В. Г. Артоболевський. — М.: Просвещение, 1978. — 241 с.
3. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення / Н. Д. Бабич. — Львів: Світ, 1990. — 144 с.
4. Барбина Е. С. Теоретико-методологические основы профессиональной подготовки будущих учителей: научно-методическое пособие / Е. С. Барбина — Херсон, 2001. — 70 с.
5. Белоборыкина О. Волшебный мир домашнего театра / О. Белоборыкина. — М., Знание, 1993. — 108 с.
6. Булатова О. Общность и различие актерско-режиссерской и педагогической деятельности / О. Булатова // Искусство и образование. — 2004. — № 1. — С. 45—53.
7. Булатова О. С. Артистизм как компонент творческой личности педагога / О. С. Булатова // Школа. — 2001. — № 2. — С. 18—19.
8. Булатова О. С. Педагогический артистизм: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / О. С. Булатова. — М.: Академия, 2001. — 240 с.
9. Ваганова Ж. Эффект личного обаяния или слагаемые педагогического артистизма / Ж. Ваганова // Директор школы. — 1998. — № 5. — С. 59—65.
10. Ваганова Ж. В. Артистизм педагога как компонент его творческой индивидуальности: дис. на соиск. учен. степ. канд. наук / Ж. Ваганова. — Тюмень, 1998. — 402 с.
11. Ворожейкина О. М. Театр для малоков (початкова школа) / О. М. Ворожейкина. — Х.: Вид. група «Основа», 2010. — 207 с.
12. Ворожейкина О. М. Театральна вітальня (старша школа) / О. М. Ворожейкина. — Х.: Вид. група «Основа», 2010. — 207 с.
13. Ворожейкина О. М. Театральна вітальня (середня школа) / О. М. Ворожейкина. — Х.: Вид. група «Основа», 2010. — 207 с.
14. Гиппиус С. В. Актерский тренинг (Гимнастика чувств) / С. В. Гиппиус. — СПб.: «Прайм-Евроник», 2006. — 176 с.
15. Демьянко Н. П. Элементы театрального искусства в общепедагогической подготовке учителя в 20-е гг. / Н. П. Демьянко // Проблема освоения театральной педагогики в профессиональной подготовке будущего учителя. — Полтава, 1991. — 110 с.
16. Дубина Л. Викладання мистецьких дисциплін з елементами театральної педагогіки / Л. Дубина // Мистецтво і освіта. — 2001. — № 4. — С. 25.

17. Егорова М. Н. Театральная публика / Эволюция анкетного метода. — М., 2010. — 162 с.
18. Єлісовенко Ю. Розвиток діапазону голосу з досвіду театральної педагогіки / Ю. Єлісовенко. // Мистецтво і освіта. — 2000. — № 2. — С. 34—39.
19. Загвязинский В. А. Педагогическое творчество учителя / В. А. Загвязинский — М., 1987. — 37 с.
20. Зайцев В. П. Режиссура естрады та масових видовищ / В. П. Зайцев. — К. : Дакор, 2003. — 304 с.
21. Загорский В. Сыграем на «бис»? : О режиссуре урока и актерском мастерстве преподавателя / В. Загорский // Педагогическая техника. — 2004. — № 6. — С. 72—78.
22. Кан-Калик В. А. Педагогическое творчество / А. С. Никандров, В. А. Кан-Калик. — М. : Педагогика, 1993. — 162 с.
23. Капська А. Й. Виразне читання: практичні і лабораторні заняття / А. Й. Капська. — К. : Вища шк., 1990. — 227 с.
24. Капська А. Й. Як навчити учнів виразно читати / А. Й. Капська. — К. : Рад. шк., 1978. — 176 с.
25. Караманенко Ю. Г. Ляльковий театр дітям / Г. М. Караманенко, Ю. Г. Караманенко. — К. : Рад. школа, 1986. — 219 с.
26. Ласкавая Е. Сценическая речь : методическое пособие / Е. Ласкавая. — М. : 2005, ВЦХТ («Я вхожу в мир искусств»). — 160 с.
27. Лимаренко Л. І. Майстерність актора в педагогічній технології вчителя / Л. І. Лимаренко // Проблеми сучасної педагогічної освіти. — Спр. : Педагогіка і психологія : збірник статей. — К. : Пед. преса. — 2002. — Випуск 4. — С. 141—145.
28. Лимаренко Л. І. Формування і розвиток творчого начала у студентів закладами сценічного мовлення / Л. І. Лимаренко // Збірник наукових праць. — Педагогічні науки. — Херсон: Херсонський державний педагогічний університет. — 2000. — Випуск XII. — С.42—47.
29. Майдман Рудольф. Мова тіла вчителя на уроці / Рудольф Майдман // Шкільний світ. — 1988. — № 22. — С. 24.
30. Мастерство режиссера / под общей ред. Н. А. Зверевой. — М. : ГИТИС, 2002. — 472 с.
31. Мусский И. А. 100 Великих Актёров / И. А. Мусский. — М. : Вече, 2003. — 520 с.
32. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1—4 класи. — К. : ВД «Освіта», 2011. — 392 с.
33. Олійник Г. А. Виразне читання в початкових класах. — К. : Рад. школа, 1979. — 136 с.
34. Олійник Г. А. Виразне читання в початкових класах : посіб. для учителів / Г. А. Олійник. — К. : Рад. шк., 1978. — 157 с.
35. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» // Відомості Верховної Ради України. 2011. — № 462 від 20 квіт. 2011 р. — 72 с.

36. Савостьянов А. И. Основы театральной педагогики в мастерстве учителя / А. И. Савостьянов // Методист. — 2005. — № 5. — С. 33—37.
37. Соромна О. У пошуках навчання ретельного і привабливого: режиссура уроків читання (із царини театральної педагогіки) / О. Соромна // Початкова школа. — 2001. — № 4. — С. 153
38. Станиславский К. С. Работа актера над собой // Собр. соч.: в 8 т. — Т. 3. — 625 с.

Додаткова

1. Виготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Виготский. — М. : Педагогика, 1987. — 176 с.
2. Зозляникова И. П. Орфоэпия в театральной школе : учебн. пособ. / И. П. Зозляникова — М. : Просвещение, 1987. — 241с.
3. Кристи Г. В. Воспитание актера школы Станиславского : учебн. пособ. 2-е изд / Г. В. Кристи. — М. : Искусство, 1978. — 256 с.
4. Куницын А. М., Муравьев Б. Л. Принцип тренировки фонационного дыхания в движении / А. М. Куницын, Б. Л. Муравьев // Сценическая педагогика: сб. научных трудов. — Л. : ЛГИТМиК, 1973. — 283 с.
5. Куракина К. В. Основы техники речи в трудах К. Г. Станиславского / К. В. Куракина — М. : ВТО, 1959. — 154 с.
6. Муравьев Б. Л. От дыхания к голосу : учебн. пособ. / Б. Л. Муравьев. — Л. : ЛГИТМиК, 1982. — 157 с.
7. Петрова А. Н. Сценическая речь : учебн. пособ. / А. Н. Петрова. — М. : Искусство, 1981. — 78 с.
8. Рудин Л. Б. Основы голосоведения / Л. Б. Рудин. — М. : Граница, 2009. — 104 с.
9. Сарабьян Э. Актерский тренинг по системе Станиславского: Интеллект. Воображение. Эмоции. Метод действенного развития / Э. Сарабьян. — М. : АСТ, 2011. — 192 с.
10. Сарабьян Э. Актерский тренинг по системе Станиславского. Речь. Слова. Голос / Э. Сарабьян. — М. : АСТ, 2010. — 160 с.
11. Смирнова Н. И. Искусство играющих кукол / Н. И. Смирнова. — М. : Искусство, 1983. — 98 с.
12. Смоленский Я. М. В союзе звуков, чувств и дум / Я. М. Смоленский — М. : Советская Россия, 1976. — 103 с.
13. Смолина К. 100 великих театров мира / К. Смолина. — М. : Вече, 2001. — 497 с.
14. Туманишвили М. И. Введение в режиссуру / М. И. Туманишвили. — М. : Изд-во театра «Школа драматического искусства», 2005. — 269 с.
15. Щетинин М. Н. Дыхательная гимнастика Стрельниковой / М. Н. Щетинин. — М. : Изд-во Метафора, 2007. — 128 с.